

P. K. Kurcowa M

Warszawa, dnia

19 lipca 2017

**MINISTERSTWO ROLNICTWA
I ROZWOJU WSI**
Podsekretarz Stanu
Ewa Lech

Znak sprawy: HOR.os.071.2.2017

Pan Wiktor Szmulewicz
Prezes Krajowej Rady Izb Rolniczych
adres do korespondencji:
Parzniew, ul. Przyszłości 5
05-804 Pruszków

MINISTERSTWO ROLNICTWA I ROZWOJU WSI

Wpłynęło dnia 4.08.2017

1909/17

W nawiązaniu do pisma z dnia 23 czerwca 2017 r. dotyczącego przywrócenia stosowania zapraw neonicotynoidowych w uprawie rzepaku, uprzejmie dziękuję za przedstawione stanowisko.

W odniesieniu do tegorocznej odmowy Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi dotyczącej wydania zezwoleń na wprowadzanie do obrotu okres do 120 dni neonicotynoidowych zapraw nasiennych rzepaku należy wyjaśnić, że wynikała ona z obowiązujących zakazów obejmujących m.in. uprawę rzepaku oraz nadal trwającej oceny danych naukowych dotyczących potencjalnie szkodliwego działania ww. substancji czynnych dla pszczół i innych zapylaczy przez Europejski Urząd ds. Bezpieczeństwa Żywności.

W tym miejscu należy zaznaczyć, iż jedną z podstawowych zasad na których opiera się polityka Unii Europejskiej w dziedzinie środowiska jest zasada ostrożności wymieniona w art. 191 *Traktatu o Funkcjonowaniu Unii Europejskiej*. Zasada ta została uznana także przez różne konwencje międzynarodowe oraz jest wymieniona w porozumieniu w sprawie stosowania środków sanitarnych i fitosanitarnych przyjętym w ramach Światowej Organizacji Handlu. Zasada ostrożności może mieć zastosowanie w przypadku gdy zjawisko, produkt lub działanie może stanowić potencjalne zagrożenie, zidentyfikowane w ramach naukowej i obiektywnej oceny, jeżeli taka ocena nie pozwala na określenie z wystarczającą pewnością tego zagrożenia. Przywołanie zasady ostrożności jest więc uzasadnione, jeżeli spełnione są trzy warunki wstępne:

- zidentyfikowano potencjalnie negatywne skutki,
- przeprowadzono ocenę dostępnych danych naukowych,
- nie ma pewności naukowej.

Zasadą tą niewątpliwie kierowała się Komisja Europejska wprowadzając w roku 2013 rozporządzenie nr 485/2013 ustanawiające zakaz wprowadzania do obrotu i wysiewu nasion roślin atrakcyjnych dla pszczoł zaprawionych substancjami czynnymi z grupy neonikotynoidów (imidaklopryd, tiametoksam i klotianidyna). Ograniczenia te opierały się na konkluzjach zawartych w raportach naukowych Europejskiego Urzędu ds. Bezpieczeństwa Żywności (EFSA) dotyczących potencjalnego negatywnego wpływu tych substancji na pszczoły i inne owady zapylające. Jednocześnie zasada ostrożności zakłada także rewizję przyjętych założeń poprzez odwołanie się do konieczności poddania ponownej analizie przyjętych rozwiązań w świetle rozwoju nauki. Dlatego też Komisja Europejska na podstawie art. 21 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) Nr 1107/2009 z dnia 21 października 2009 r. *dotyczące wprowadzania do obrotu środków ochrony roślin i uchylające dyrektywy Rady 79/117/EWG i 91/414/EWG* (Dz. Urz. UE L 309 z 24.11.2009, str. 1 z późn.zm.) wystąpiła do EFSA o ocenę wszelkich dostępnych danych naukowych i wyników badań, mającą zweryfikować zgłoszone wątpliwości dotyczące bezpieczeństwa stosowania neonikotynoidów w ochronie roślin. Zakończenie prac przez EFSA w zakresie bezpieczeństwa stosowania neonikotynoidów, w tym także w uprawie rzepaku, planowane jest na koniec bieżącego roku.

W ocenie Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi w chwili obecnej brak jest jednoznacznych dowodów naukowych wskazujących na bezpieczeństwo stosowania substancji czynnych z grupy neonikotynoidów oraz potwierdzających ochronę przed jakimkolwiek niedopuszczalnym wpływem na środowisko. Przykładowo, opublikowany w czerwcu br. w magazynie Science¹ artykuł „*Country – specific effect of neonicotinoid pesticides on honey bees and wild bees*” dotyczący oceny wpływu uprawy rzepaku ozimego, którego nasiona zostały zaprawione środkami ochrony roślin z grupy neonikotynoidów, na rodziny pszczoł miodnych, kolonie trzmieli i samotniczo żyjące murarki ogrodowe. Wyniki przeprowadzonych badań terenowych wskazują, między innymi, że substancje czynne z tej grupy powodują zmniejszenie możliwości rozwoju rodziny pszczelej w roku następnym po zastosowaniu nasion zaprawionych tymi substancjami.

Należy przy tym podkreślić, że zgodnie z powyżej wskazanym art. 191 polityka w dziedzinie środowiska ma także na celu zapewnienia ochrony zdrowia ludzkiego. Również rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) Nr 1107/2009 zakłada, że do obrotu mogą być dopuszczone tylko te preparaty, które zawierają substancje czynne zatwierdzone do stosowania w środkach ochrony roślin przez Komisję Europejską, a także które przy prawidłowym stosowaniu zgodnie z ich przeznaczeniem, nie stanowią zagrożenia dla zdrowia człowieka, zwierząt lub środowiska. Ponadto, w pkt 8 preambuły rozporządzenia nr 1107/2009 czytamy, „*że celem tego rozporządzenia jest zapewnienie wysokiego poziomu ochrony zdrowia ludzi i zwierząt oraz środowiska przy jednoczesnym*

¹ <http://science.sciencemag.org/content/356/6345/1393/tab-pdf>

zachowaniu konkurencyjności rolnictwa wspólnotowego. (...) Należy zastosować zasadę ostrożności, a niniejsze rozporządzenie powinno zapewnić wykazywanie przez przemysł, że substancje lub środki wytworzone lub wprowadzone do obrotu nie mają żadnego szkodliwego wpływu na zdrowie ludzi i zwierząt ani żadnego niedopuszczalnego wpływu na środowisko. Dodatkowo w pkt 24 preambuły wskazano, że „...W szczególności przy udzielaniu zezwoleń na wprowadzanie środków ochrony roślin do obrotu nadrzędnym celem przeważającym nad poprawą produkcji roślinnej powinna być ochrona zdrowia ludzi i zwierząt oraz środowiska...”. W świetle powyższego, w ocenie resortu rolnictwa bardzo ważnym jest więc wypracowanie równowagi pomiędzy zapewnieniem odpowiedniej ochrony upraw, a zabezpieczeniem zdrowia ludzi, zwierząt i środowiska zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju.

Odniesienie się do zasady ostrożności oznacza także poddanie analizie potencjalnych zalet jak i wad danego działania lub braku działania. Analiza taka została przeprowadzona przez ministerstwo i podejmowane działania związane są przede wszystkim z intensywnym poszukiwaniem skutecznych rozwiązań w ochronie roślin przy zapewnieniu bezpieczeństwa dla środowiska, jako alternatywy dla środków ochrony roślin zawierających neonikotynoidy. Efektem tych prac jest wydanie zezwolenia na dopuszczenie do obrotu zaprawy nasiennej zawierającej w składzie nową substancję czynną cyjanotraniliprol z grupy antranilowych diamidów - tj. Lumiposa 625 FS, umożliwiającej ochronę rzepaku ozimego przed szkodnikami. Polska jest pierwszym krajem w UE, który wydał stałe zezwolenie dla tej zaprawy. Ostatnio rozszerzony został również zakres stosowania środka ochrony roślin Inazuma 130 WG o zwalczanie śmietki kapuścianej, mszyc i mączlików w tej uprawie. Niezależnie od powyższego, w resorcie rolnictwa trwają intensywne prace mające na celu powiększenie gamy środków przeznaczonych do jesiennej ochrony rzepaku ozimego.

Z racjonalności

PODSEKRETARZ STANU

Ewa Lech

